

På Apriildagen tisdagen 1.4. har vi 2:a mellanförlioret som omfattar kap. 12-13 i Adams med undantag för kap. 13.7 i uppl. 5&6 (som saknar motsvarighet i uppl. 4). Samma regler gäller som för 1:a mellanförlioret. Tänk på att det kan vara svårt att läsa på inför ett mellanförliör och fira årsfest samma helg. Men man kan läsa på långt före sista helgen också! Efter kap. 13 fortsätter vi med kap. 14-16.

Om: 1) $F(x, y) = (x^2 - 1)^2 - (y^2 - 1)^2$

v12 a) Var är $F = 0$? Bestäm F 's tecken, där $F \neq 0$.

b) Bestäm F 's kritiska punkter samt deras natur (lok. max, lok. min eller sadelpunkt) mha. 2:a-derivattestet. Jämför resultatet med F 's tecken.

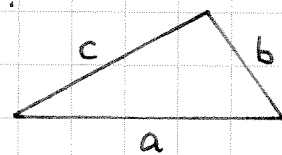
2a) Visa att fjärdegradspolynom $p(x, y, z) = 1 - 14x - 2y + 4z - 4x^2 - 2xy + 8xz + 2y^2 - z^2 - z^4$ har exakt en kritisk punkt samt bestäm den.

b) Använd 2:a-derivattestet för att avgöra, om den kritiska punkten är ett lok. max, lok. min, eller en sadelpunkt.

3) Visa mha. optimering att $1 < \cos \alpha + \cos \beta + \cos \gamma \leq \frac{3}{2}$ för alla plana trianglar, där α, β, γ är vinklarna.

4) En excentrisk miljonär låter bygga en elliptisk simbassäng, vars rand ges av $x^2/3 + y^2/2 = 1$ och som i punkten (x, y) har djupet $f(x, y) = 11 - (\frac{x}{2} + x^2 + y^2)$ (enheter i meter överallt). Bestäm de punkter, där djupet i bassängen är störst resp. minst samt djupet där.

Demo: a) Herons formel säger att en plan triangel med sidorna a, b och c har arean $A = \sqrt{s(s-a)(s-b)(s-c)}$, där $s = \frac{1}{2}(a+b+c)$ är halva omkretsen. Vi visar Herons formel.

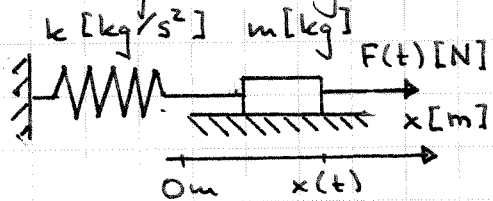
b) Vi visar att av alla plana trianglar med en given omkrets $2s$ är det den liksidiga triangeln, som har den största arean.

Nästa veckas hemtal på baksidan.

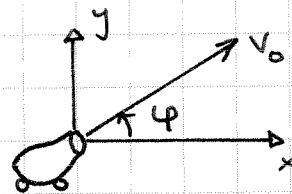
Fr. 1a) Använd Lagrange-multiplikatorer till att
 v13 maximera och minimera $f(x, y, z) = 8x^2 + 4yz - 16z$
 under bivillkoret $g(x, y, z) = 4x^2 + y^2 + 4z^2 - 16 = 0$.

b) Använd Lagrange-multiplikatorer till att
 maximera och minimera $f(x, y, z) = xyz$ under bivill-
 koren $g(x, y, z) = x^2 + z^2 - 1 = 0$ och $h(x, y, z) = x - y = 0$.

2) Visa att funktionen
 $x(t) = \frac{1}{\sqrt{km}} \int_0^t F(\tau) \cdot \sin(\sqrt{\frac{k}{m}}(t-\tau)) d\tau$
 satisfierar den ordinära
 differentialekvationen (ODE)
 $m x''(t) + kx(t) = F(t)$ och
 begynnelsevillkoren $x(0s) = 0m$, $x'(0s) = 0m/s$.

3) Vi skjuter en kanonkula med den
 fixa begynnelsefarten v_0 och
 vinkel φ från horisontalplanet.
 Placera koordinaterna som i fig.

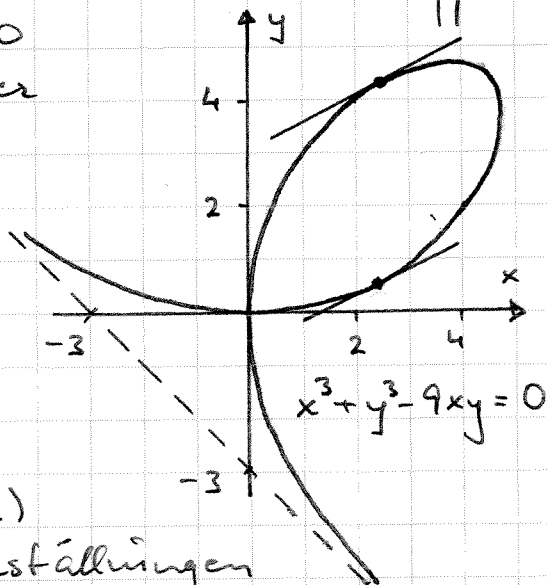
och bortse från luftmotstånd, Coriolis-kraft o.d.
 Då utsätts kulan för accelerationen $\ddot{\mathbf{r}}(t) = -g\mathbf{j}$ för
 $t > 0s$, om vi sätter $t = 0s$ i avfyrningsögonblicket.

a) (gymnasiefysik): Härled kulans position $\mathbf{r}(t)$ för
 $t \geq 0s$. När är kulan som högst? Hur högt är den då?
 Hur långt från kanonen landar kulan? Vilket val
 av φ maximerar avståndet till nedslagsplatsen?

b) (högskolematematik): Olika φ ger olika trajektorier för
 kanonkulan. Bestäm trajektorierskarens envelopp.

4) Kurvan $f(x, y) = x^3 + y^3 - 9xy = 0$
 kallas för Cartesii blad. Vi söker
 de punkter på kurvan, där
 lutningen är $= 1/2$.

Skriv om kravet $dy/dx = 1/2$
 på formen $g(x, y) = 0$ och
 använd Newtons metod för
 2 elev. och 2 obek. med
 begynnelsevärdena $(x_0, y_0) =$
 $(2, 4)$ resp. $(x_0, y_0) = (2, 1)$

en iteration. Parameterframställningen
 från 2:a datorövningen kan gärna användas
 efteråt för att studera metodens effektivitet.

Resten av övningstiden används åt upplemma frågor.